

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Kučery a soudců JUDr. Filipa Havrdy a JUDr. Ireny Sekavové ve věci

žalobce: **M** **R**, narozený **[REDACTED]**
bytem **[REDACTED]**
zastoupený advokátem JUDr. Václavem Vlčkem
sídlem Sokolovská 22, 186 00 Praha 8

proti
žalované: **ČR - Ministerstvo financí ČR**, IČO: 00006947
sídlem Letenská 525/15, 118 10 Praha 1
zastoupené Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 147 501 250 Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Praha – východ ze dne 8. 12. 2017, č. j. 6 C 32/2001-567

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.

II. Žalované se právo na náhradu nákladů odvolacího řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha – východ (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 8. 12. 2017, č. j. 6 C 32/2001-567, byla zamítnuta žaloba, kterou se žalobce domáhal uložení povinnosti žalované zaplatit žalobci 147 501 250 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 19% ročně z částky 1 182 750 Kč od 5. 5. 1998 do zaplacení, 19% úrokem z prodlení ročně z částky 6 000 000 Kč od 16. 4. 1999 do zaplacení a zákonným úrokem z prodlení z částky 140 318 500 Kč od 15. 7. 2004 do zaplacení (výrok I.) a žalované nebylo nepřiznáno právo

Shodu s prvopisem potvrzuje Marcela Svobodová

na náhradu nákladů řízení (výrok II.). Soud prvního stupně po provedeném dokazování uzavřel, že v postupu státu nebyl shledán nesprávný úřední postup ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění, a mezi porušením právní povinnosti žalované při aplikaci pravidel restituce a žalobci vzniklou škodou není příčinná souvislost.

2. Proti rozsudku soudu prvního stupně podal včasné odvolání žalobce. Namítá, že soud prvního stupně nepřihlédl k jeho tvrzením a jednotlivé negativní důsledky porušení povinnosti žalované posuzoval jako izolované faktory, přestože vznikly a působily současně. Pokud by byl žalobci znám skutečný stav věci a věděl o projednávaném sporu, nikdy by nepřevzal takový rozsah závazků, jak učinil. Nemohl areál prodat, nemohl ho využít sám a ani ho přenechat někomu k užívání, když investice do areálu z důvodu nejasných vlastnických poměrů byla rizikovou záležitostí. Došlo k nepředvídatelnému a trvalému výpadku financování. Po rozhodnutí soudu se žalobce stal podílovým spoluvlastníkem společně se zcela pasivní žalovanou a nemožnost uzavřít jakoukoli dohodu učinila z jeho spoluvlastnického podílu mrtvou majetkovou hodnotu. V plnění povinností spoluvlastníka i využití areálu mu pak bylo žalovanou efektivně bráněno. Žalobce však již nemohl zpomalit či pozastavit zahájený proces rozšíření závodu, když důsledky porušení povinností se projevily poté, co složil zálohy na koupi pozemků a závazně objednal technologie, pro které neměl v důsledku znemožnění realizace svého záměru žádné využití. K tomu přistoupil nečekaný výpadek financování v důsledku soudního sporu a dále nemožnost vrácení kupní ceny společností IP NORYS spol. s r. o. Jedinou možností byla restrukturalizace podniku žalobce a prodej jeho částí v podstatě za jakoukoliv cenu do podoby, v níž by mohla i za těchto nepříznivých okolností přežít. Pomocí úvěru získaného za velmi tvrdých podmínek v zahraničí z trosek znovu vystavěl firmu, aby po sobě nezanechal nesplacené dluhy. Pokud soud prvního stupně jednotlivé skutečnosti zkoumal izolovaně a vztah příčinné souvislosti vztahoval pouze k jednotlivým faktorům, přestože působily současně, nepostupoval správně a navíc se vůbec nezabýval ve svých úvahách výpadkem úvěrového financování ze strany Komerční banky. Existence příčinné souvislosti je primárně skutkovým závěrem, přesto soud prvního stupně ani neprovedl důkaz navrhovaným znaleckým posudkem. Soud prvního stupně chápal tento posudek jako důkaz k určení škody, přestože se musel logicky zabývat i výchozím stavem podniku, výsledným stavem a stavem, který by bylo možno rozumně očekávat, pokud by nedošlo k porušení povinností žalovanou. Neprovedení tohoto důkazu nelze odůvodnit ani zájmem na efektivitě soudního řízení, když šlo o posudek již existující. Soud prvního stupně se ani nijak nevyrovnal s nesplněním obecné prevenční povinnosti ze strany orgánů veřejné moci. Přestože právní předpisy v rozhodné době neurčovaly výslovnou povinnost informovat zapsaného vlastníka nebo iniciovat zápis poznámky o zahájeném řízení do katastru nemovitostí, bylo zřejmé, že zde je třetí subjekt, jehož práva mohou být rozhodnutím dotčena, shodně jako práva dalších subjektů v případě dalších převodů či nakládání s nemovitostmi. Žalovaná tak vědomě převzala nebo z nedbalosti způsobila riziko vzniku škod. Žalobce jednal v dobré víře ohledně svého vlastnického práva a s důvěrou ve správnost veřejného seznamu. Pokud by věděl o probíhajícím řízení, jednal by jinak a nespolehal by se na příjem z prodeje areálu a nepřebíral by závazky, kterým by nemohl dostát. Závěr soudu prvního stupně, že odstoupení od smlouvy o smlouvě budoucí uzavřené se společností GUMEKO, spol. s r. o., bylo projevem smluvní volnosti, považuje za cynismus nebo za neznalost obchodní praxe. Smlouva by tak jako tak uzavřena nebyla, a pokud by budoucí kupující čekal na pravomocné vyřešení sporu o určení vlastnictví, došlo by k tomu místo v roce 1998 v roce 2004. Racionální postup chránící vlastní zájmy není nepředvídatelnou a na jiných okolnostech nezávislou skutečností vedoucí k přetržení příčinné souvislosti. Pokud by bylo žalobci známo, že je jeho vlastnické právo zpochybněno, a budoucí kupující by neodstoupil, byl by nucen závazek zrušit žalobce, neboť i jeho vázala obecná prevenční povinnost. Chápání smluvní volnosti soudem prvního stupně jako neomezené možnosti volby je v rozporu s obchodní praxí a nezohledňuje předpoklad elementární racionality.

V rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, sp. zn. 25 Cdo 5390/2016, z něhož soud prvního stupně vycházel při posuzování příčinné souvislosti, byla řešena odlišná otázka. V této věci se primárně jedná o nárok na náhradu škody vzniklé nerealizovanou hodnotou podniku žalobce, jde tedy o věc skutkově odlišnou. Soud prvního stupně se soustředil na vlastnické právo k nemovitostem a pominul tvrzení žalobce o výpadku úvěrového financování. Nastalý stav je důsledkem porušení povinnosti žalované, která vydala věc neoprávněné osobě, svůj vlastní krok zpochybnila, aniž by v rozporu s obecnou prevenční povinností informovala zapsaného vlastníka nebo potenciální nabyvatele. Rovněž postup státu poté, co se stal spoluvlastníkem, je jeho vlastním rozhodnutím, které zpečetilo blokaci podílu žalobce. Soud prvního stupně se nezabýval výpadkem úvěrového financování, když do doby, než sám žalobce předal Komerční bance informace o probíhajícím řízení, nebyly tyto úvěry nijak vázány na vlastnictví předmětného areálu, důsledkem však bylo nečekané zesplatnění a nemožnost nových úvěrů. Banka byla navíc ovládána Fondem národního majetku (dále jen „FNM“), tedy stejným subjektem, jehož pochybení bylo příčinou daného stavu. Pokud by k porušení povinnosti nedošlo, škoda by nevznikla a mezi porušením povinnosti a vzniklou škodou je vztah příčinné souvislosti. Okolnost, že se důsledky protiprávního jednání žalované projevíly s časovým odstupem, nelze klást k tíži poškozeného. Byl to právě stát, který začal napravovat důsledky svého pochybení až s časovým odstupem a pokud soud prvního stupně dospěl k závěru, že vydání spoluvlastnického podílu neoprávněné osobě, po němž následovala série dalších převodů, je natolik věcně a časově vzdálené od vzniku škody, že je nelze považovat za adekvátní následek tohoto jednání, fakticky hájí stát za to, že nenapravil důsledky svého pochybení dříve, aniž by vysvětlil, proč by měl být vyvíňován za to, že postupoval nedbale a liknavě a porušoval i obecnou prevenční povinnost. Navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení.

3. Žalovaná se k podanému odvolání vyjádřila tak, že pokud stát stanovil závazná pravidla realizace privatizace, byla přijata příslušným zákonodárným sborem, který není odpovědný dle obecných právních principů. Nikde není zakotvena její povinnost informovat žalobce o zahájení, průběhu nebo výsledcích sporů vedených u soudu prvního stupně. Žaloba okresního státního zástupce byla podána 13. 12. 1995, kupní smlouva byla uzavřena žalobcem 28. 12. 1995. Žalovaná nebyla účastníkem smluvního vztahu ani soudního sporu vedeného pod sp. zn. 6 C 309/95. Žalovaná neodpovídá ani za kroky Komerční banky, a. s., v dané věci, když jde o zcela samostatný právní subjekt nadaný vlastní právní subjektivitou i vlastní odpovědností. Ztotožňuje se se závěrem soudu prvního stupně, že nebyla prokázána existence příčinné souvislosti a bylo tak nadbytečné zabývat se výší škody. Postupem žalované nebyl ani zmařen podnikatelský záměr žalobce, který vybudoval v obci Zápy akciovou společnost Instalplast Praha, a. s. Navrhla, aby byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen.
4. Krajský soud v Praze, jako soud odvolací, přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném v době vydání tohoto rozhodnutí (dále jen „o. s. ř.“) a dospěl k závěru, že odvolání není opodstatněné.
5. Ve věci již bylo rozhodnuto částečným rozsudkem Okresního soudu Praha-východ ze dne 27. 3. 2014, č. j. 6 C 32/2001 - 410, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2014, č. j. 28 Co 460/2014 - 474, o nároku žalobce za žalovanou Českou republikou, zastoupenou organizační složkou - ministerstvem financí, co do částky 14 527 250 Kč s úrokem z prodlení ve výši 12% ročně od 2. 5. 1999 do zaplacení, co do částky 4 290 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 19% ročně od 5. 5. 1998 do zaplacení a s úrokem z prodlení z částky 14 527 250 Kč ve výši 19% ročně od 5. 5. 1998 do 1. 5. 1999 a ve výši 7% ročně od 2. 5. 1999 do zaplacení, a nároku žalobce za žalovanou, zastoupenou organizační složkou - ministerstvem spravedlnosti, na zaplacení částky 166 318 500 Kč s úrokem z prodlení ve výši 19% ročně z částky 20 000 000 Kč od 5. 5. 1998 do zaplacení, s úrokem z prodlení ve výši 19% ročně z částky 6 000 000 Kč od 16. 4. 1999 do zaplacení a se zákonným úrokem z prodlení z částky

140 318 500 Kč od 15. 7. 2004 do zaplacení tak, že žaloba byla v této části žaloba zamítnuta. Nejvyšší soud České republiky rozsudkem ze dne 15. 8. 2017, č. j. 25 Cdo 3285/2015 - 513, dovolání v části, v níž odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně, zamítl, ve zbývajících částech dovolání odmítl. Předmětem řízení tedy zůstává uplatněný nárok žalobce za žalovanou, zastoupenou organizační složkou - ministerstvem financí, na zaplacení částky 147 501 250 Kč s úrokem z prodlení ve výši 19% z částky 1 182 750 Kč od 5. 5. 1998 do zaplacení, 19% úrok z prodlení ročně z částky 6 000 000 Kč od 16. 4. 1999 do zaplacení a zákonný úrok z prodlení z částky 140 318 500 Kč od 15. 7. 2004 do zaplacení. Pokud soud prvního stupně označoval žalovanou jako žalovaného 1), činil tak zjevně pro přehlednost, když v předchozím rozhodnutí byla žalovaná Česká republika zastoupena dvěma organizačními složkami, a to ministerstvem financí a ministerstvem spravedlnosti.

6. Soud prvního stupně vyšel ze skutkového stavu, z něhož vyšel již v rozhodnutí ze dne 27. 3. 2014, č. j. 6 C 32/2001 - 410, že nemovitosti – stavba čp. [redacted] – objekt bydlení na pozemku parc. č. [redacted], pozemek parc. č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 934 m², stavba - průmyslový objekt bez č.p./č.e. na pozemku parc. č. [redacted], pozemek parc. č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 2497 m², stavba čp. [redacted] – objekt bydlení na pozemku parc. č. [redacted], pozemek parc. č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 326 m², stavba čp. [redacted] – průmyslový objekt na pozemku parc. č. [redacted], pozemek parc. č. [redacted] – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 233 m², pozemek parc. č. [redacted] – ostatní plocha o výměře 62029 m² a pozemek parc. č. [redacted] – zahrada o výměře 442 m², vše zapsáno na LV č. [redacted] pro obec a katastrální území [redacted] u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha – východ (dále jen „předmětné nemovitosti“) převedla Česká republika ze svého majetku na základě dohody o vydání a převodu majetku ze dne 1. 10. 1992, která byla uzavřena mezi FNM, jako osobou povinnou a prodávající, a O [redacted] B [redacted] a J [redacted] Z [redacted], jako osobami oprávněnými, na tyto oprávněné osoby do jejich podílového spoluvlastnictví, každý o velikosti podílu 1/2. V případě J [redacted] Z [redacted] bylo podle obsahu dohody dovozeno, že se jedná o oprávněnou osobu podle zákona č. 87/1991 Sb., neboť byla dcerou oprávněného J [redacted] Š [redacted], který byl synovcem paní A [redacted] K [redacted], která byla manželkou posledního spolumajitele cihelny Ing. Q [redacted] K [redacted]. Dohoda byla uzavřena ve smyslu § 2 odst. 3 zákona č. 87/1991 Sb. a § 47 zákona č. 92/1991 Sb. na základě privatizačního projektu č. 3242, schváleného dne 17. 7. 1992 ministrem pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR pod č. j. 20/2402/92, kterým majetek přešel do vlastnictví FNM. Ke dni schválení privatizačního projektu byl majetek ve vlastnictví České republiky a právo hospodaření měl státní podnik Cihelna Nehvizdky, s. p. Hodnota vydávaného a prodávaného majetku činila 14 530 000 Kčs. Kupní cena byla kompenzována výší restitučního nároku. Dodatkem z 2. 11. 1992 bylo opraveno označení nemovitostí v souladu se stavem v katastru nemovitostí. Uzavření dohody předcházelo zpracování a schválení privatizačního projektu Cihelny Nehvizdky, s. p. Vláda České republiky usnesením ze dne 24. 6. 1992, č. 462, schválila podle § 10 odst. 3 zákona č. 92/1991 Sb. privatizační projekt Cihelna Nehvizdky, s. p. Ministr pro správu národního majetku a jeho privatizaci dne 17. 7. 1992 sdělil předsedovi výkonného výboru FNM, že privatizační projekt Cihelna Nehvizdky, s. p. byl vládou schválen a dnem 17. 7. 1992 ho předává k realizaci FNM. Rozhodnutím Ministerstva průmyslu České republiky ze dne 17. 9. 1992, č. j. 708/1992, bylo podle § 10 odst. 2, § 11 zákona č. 92/1991 Sb., a podle dokladu vydaného FNM ze dne 17. 9. 1992, č. j. 3242/Va/92, rozhodnuto o převedení části majetku státního podniku Cihelna Nehvizdky na FNM. Kupní smlouvou ze dne 29. 3. 1993 uzavřenou mezi prodávajícími J [redacted] Z [redacted] a O [redacted] B [redacted] a kupující společností IP & SADAL, spol. s r.o., IČO: 47537523, za kterou jednali jednatelé –M [redacted] R [redacted] a J [redacted] Š [redacted], došlo k prodeji předmětných nemovitostí kupujícímu za kupní cenu 10 200 000 Kč. Účinky vkladu vlastnického práva vznikly dnem 30. 3. 1993. Kupní smlouvou ze dne 21. 10. 1994 prodala společnost IP & SADAL, spol. s r. o. předmětné nemovitosti společnosti NORYS spol. s r. o., IČO: 16554213, (od 21. 3. 1995 na IP NORYS, spol. s r.o.), za kterou jednal

jednatel – žalobce. Účinky vkladu vlastnického práva nastaly ke dni 27. 10. 1994. Kupní smlouvou ze dne 28. 12. 1995 uzavřenou mezi společností IP NORYS spol. s r. o., jako prodávajícím, a žalobcem M [redacted] R [redacted], jako kupujícím, bylo vlastnické právo k předmětným nemovitostem převedeno na žalobce za kupní cenu 8 580 000 Kč. Účinky vkladu vlastnického práva nastaly ke dni 28. 12. 1995. Rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 24. 10. 1996, č. j. 6 C 309/95 - 41, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 12. 6. 1997, č. j. 27 Co 133/97 - 64, bylo určeno, že dohoda o vydání a převodu majetku uzavřená mezi FNM na straně jedné a O [redacted] B [redacted] a J [redacted] Z [redacted] na straně druhé, je, včetně dodatku, v části týkající se paní J [redacted] Z [redacted] neplatná. Žaloba a ani rozsudky nebyly doručeny katastrálnímu úřadu a ani žalobci. V řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 6 C 57/98, následně pod sp. zn. 6 C 240/2007, se FNM domáhal proti žalovaným O [redacted] B [redacted], J [redacted] Z [redacted], IP & SADAL, spol. s r. o., IP NORYS, spol. s r. o. a žalobci v této věci určení, že smlouvy o prodeji předmětných nemovitostí jsou ohledně spoluvlastnického podílu J [redacted] Z [redacted] neplatné a že vlastníkem spoluvlastnického podílu 1/2 na předmětných nemovitostech je FNM. Žaloba byla doručena žalobci dne 20. 4. 1998. Následně vydané rozhodnutí, že žalobce není vlastníkem spoluvlastnického podílu o velikosti 1/2 na předmětných nemovitostech, kterým je Česká republika, bylo zapsáno do katastru nemovitostí. Žalobce uzavřel dne 10. 3. 1998 smlouvu o smlouvě budoucí se společností GUMEKO spol. s r. o., IČO: 63666057, jako budoucí kupující, smlouvu, kterou se budoucí kupující zavázala koupit předmětné nemovitosti za kupní cenu 23 107 250 Kč, a to na základě písemné výzvy dané nejpozději do 30. 9. 1998. Dodatkem č. 1 ke smlouvě ze dne 4. 6. 1998 bylo dohodnuto, že smlouva o smlouvě budoucí se ruší. Důvodem zániku smlouvy byla žaloba na určení neplatnosti převodů vlastnictví, na jejichž základě se stal vlastníkem nemovitostí žalobce.

7. Dále soud prvního stupně doplnil skutkový stav o zjištění, že dne 20. 8. 1998 došlo k uzavření smlouvy o úvěru společností Instaplast Kunststoff GmbH, jako příjemcem úvěru a Raiffeisenbank im Stiftland, jako bankou, a banka poskytla příjemci úvěru úvěr ve výši 400 000 DM s úrokovou sazbou ve výši 11,25% ročně, a že k podání žalobce ze dne 31. 5. 1999 bylo zahájeno územní řízení na vydání rozhodnutí o využití území – terénní úpravy na pozemku parc. č. [redacted] v katastrálním území Nehvizdy. Obecní úřad Nehvizdy sdělil ve svém stanovisku, že nemá námitek proti zamýšleným terénním úpravám při zachování rybníčku – vodní plochy – vzniklé v těžní jámě. Rozhodnutím ze dne 6. 8. 1999 vyzval stavební úřad žalobce k předložení rozsudku soudu prvního stupně ve věci určení právního vztahu žalobce k pozemku parc. č. [redacted], k. ú. Nehvizdy, a do předložení této listiny územní řízení přerušil. Toto své stanovisko potvrdil též k dotazu žalobce přípisem ze dne 30. 8. 1999. Žalobce dopisy ze dne 9. 9. 1999 a 13. 9. 1999 ohlásil stavebnímu úřadu drobnou stavbu – výstavbu oplocení na pozemku parc. č. [redacted], k. ú. Nehvizdy z důvodu ohrožení životního prostředí, zdraví a života občanů a opravu objektu na tomto pozemku z důvodu bezpečnosti. Znaleckým posudkem č. 1394/7/2012, vypracovaným znalcem Ing. Oldřichem Jůzou, byl stanoven hrubý odhad obvyklé ceny nákladů vynaložených v období od 10. 6. 2007 do 30. 4. 2011 na sanaci předmětných nemovitých věcí, úklid a odvoz černých skládek, ostrahu včetně elektrického proudu a vodné a stočné na částku 2 351 227 Kč.
8. Skutkové závěry soudu prvního stupně vyplývají z obsahu spisu a takto zjištěný skutkový stav považuje odvolací soud za dostatečný podklad pro rozhodnutí ve věci.
9. Soud prvního stupně věc správně posuzoval dle právních předpisů platných a účinných do 31. 12. 2013, byť bylo rozhodnuto za účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., když je třeba při právním hodnocení této věci postupovat dle občanského zákoníku ve znění účinném do 31. 12. 2013 (zákon č. 40/1964 Sb., dále jen „obč. zák.“), a to v souladu s § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., v platném znění.
10. Odvolací soud odkazuje pro stručnost na správné odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně a dále se stručně vyjadřuje k jednotlivým titulům, z nichž měla žalobci vzniknout škoda a tomu, proč za škodu, která žalobci nepochybně vznikla, žalovaná neodpovídá.

11. Stát při privatizaci vystupoval jako vlastník privatizovaného majetku, nevyužíval nijak své vrchnostenské pozice a jeho odpovědnost nelze posuzovat dle zákona č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem, ve znění platném do 14. 5. 1998, když dle tohoto zákona stát odpovídal za škodu způsobenou v rámci plnění úkolů státních orgánů a orgánů společenské organizace uvedených v § 1 odst. 1 nesprávným úředním postupem těch, kteří tyto úkoly plní (§ 18 odst. 1). Odpovědnost žalované za škodu je tak třeba posoudit dle obecného právního předpisu.
12. Podle § 420 odst. 1 obč. zák., každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti, a podle odst. 3 téhož ustanovení odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.
13. Předpokladem vzniku obecné odpovědnosti za škodu dle § 420 obč. zák. je protiprávní úkon, tedy jednání, které je v rozporu s objektivním právem, existence škody a příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním škůdce a vznikem škody a zavinění. Porušením právní povinnosti je míněn objektivně vzniklý rozpor mezi tím, jak osoba skutečně jednala a tím, jak jednat měla, aby dostala povinnosti ukládané jí právním předpisem, či jinou právní skutečností. Protiprávní jednání musí být poškozeným prokázáno, stejně jako vznik škody a příčinná souvislost mezi porušením právní povinnosti, jako příčinou a škodou a jejím rozsahem, jako následkem těchto příčin.
14. Pokud Česká republika stanovila zákonná pravidla realizace privatizace, odpovídá za škodu vzniklou v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním, ke kterému při porušení stanovených pravidel došlo.
15. Odvolací soud má ve shodě se soudem prvního stupně za prokázané, že při schvalování privatizačního projektu Cihelna Nehvizdky, s. p., došlo k porušení zákonné povinnosti žalované, pokud byly nemovitosti vydány paní J. Z. která nespĺňovala podmínky dané § 47 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, v platném znění, a dále ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, v platném znění. Uzavřená smlouva byla z tohoto důvodu ve vztahu k paní J. Z. absolutně neplatným právním úkonem dle § 39 obč. zák., což bylo potvrzeno v řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 6 C 309/95. Pokud jde o tvrzení žalobce při jednání odvolacího soudu, že nešlo o neoprávněnou osobu, pokud byl privatizační projekt schválen vládou, odvolací soud je vázán pravomocnými rozhodnutími nejen v řízení vedeném pod sp. zn. 6 C 309/95, ale i pod sp. zn. 6 C 57/98, následně pod sp. zn. 6 C 240/2007, a nepřísluší mu je přezkoumávat.
16. Žalobce se domáhá škody – ušlého zisku – s tvrzením, že v důsledku pochybení žalované při schvalování privatizačního projektu Cihelna Nehvizdky s. p. a při uzavírání dohody o vydání a prodeji majetku ze dne 1. 10.1992 nebyla ze strany orgánu státu a FNM dodržena příslušná zákonná ustanovení, majetek byl vydán paní J. Z., v rozporu se zákonem č. 87/1991 Sb., v důsledku čehož nemohl být realizován žalobcem zamýšlený prodej předmětných nemovitých věcí společnosti GUMEKO spol. s r.o. a došlo ke ztrátě financování, když Komerční banka, a. s. zesplatnila poskytnuté úvěry, respektive odmítla poskytovat další provozní úvěry a žalobce, kterého banka vyhodnotila jako rizikového klienta, nemohl uskutečnit svůj investiční záměr spočívající v rozšíření podniku v původně zamýšleném rozsahu, v důsledku čehož mu ušel zisk.
17. Odvolací soud se ztotožňuje se soudem prvního stupně při hodnocení neexistence příčinné souvislosti mezi porušením právní povinnosti žalované v roce 1992 a vznikem škody žalobci.
18. Mezi tím, že stát vydal v roce 1992 nemovitosti osobě, která dle následujících rozhodnutí na to neměla nárok a tím, že počínaje rokem 1998 vznikala žalobci škoda poté, co Komerční banka, a. s., odmítla poskytovat další úvěry, případně je zesplatnila, potažmo tím, že nemohl prostředky z prodeje předmětných nemovitostí investovat do rozvoje závodu, není přímá příčinná souvislost.

Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí správně vycházel mimo jiné z odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 8. 2017, č. j. 25 Cdo 3285/2015 - 513, jímž bylo řešeno dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2014, č. j. 28 Co 460/2014 – 474, kterým byla zamítnuta žaloba, pokud se domáhal také náhrady škody spočívajícím v rozdílu mezi kupní cenou zaplacenou za předmětné nemovitosti a kupní cenou sjednanou se společností GUMEKO spol. s r. o. Nejvyšší soud České republiky v tomto rozhodnutí podrobně vysvětlil, že je-li zde řetězec postupně nastupujících příčin a následků, musí být jejich vztah ke vzniku škody natolik propojen, že již z působení prvotní příčiny lze důvodně dovozovat věcnou souvislost se vznikem škodlivého následku a právně relevantními příčinami, tedy nemohou být kterékoli faktické příčiny, sebevíce vzdálené od škodního následku, nýbrž je třeba vyčlenit jen ty příčiny, s nimiž právo spojuje vznik odpovědnosti, které jsou pro způsobení následku významné a které podle obvyklého chodu věcí i podle obecné zkušenosti mají zpravidla za následek způsobení určité škody. V rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 18. 12. 2014, č. j. 28 Co 460/2014 - 474, byl vyjádřen názor, že pokud žalobci ušel zisk z prodeje předmětných nemovitostí, ušel mu v důsledku dohody o odstoupení od uzavřené smlouvy o smlouvě budoucí kupní a nikoli v důsledku porušení právní povinnosti žalovanou, byť by důvody spočívaly v obavě, že dojde k uskutečnění koupě od nevladníka v důsledku chybného postupu státu. Dále byl v tomto rozhodnutí vyjádřen závěr, že nestal-li se žalobce výlučným vlastníkem nemovitosti, nemohl mu ujít zisk z jejího prodeje třetí osobě a tento závěr byl Nejvyšším soudem České republiky v rozsudku ze dne 15. 8. 2017, č. j. 25 Cdo 3285/2015 - 513, shledán v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu České republiky. Pokud nebyla shledána příčinná souvislost mezi porušením povinnosti žalovanou a ziskem ušlým z prodeje nemovitosti, tím spíše nemůže být shledána příčinná souvislost mezi porušením povinnosti žalovanou a tím, že takto nezískané prostředky nemohly být dále investovány. Příčinná souvislost není dána ani mezi porušením povinnosti žalovanou a tím, že banka omezila financování podniku žalobce, když není možno dovodit, že obvyklým následkem smlouvy uzavřené s neoprávněnou osobou bude za šest nebo sedm let poté to, že třetí osobě nebudou poskytovány bankou úvěry a ta tím nebude mít dostatek finančních prostředků na plánovaný a uskutečňovaný rozvoj výrobního závodu na jiném místě a tím jí vznikne škoda. Žalovanou nelze činit ani odpovědnou za kroky Komerční banky, a. s., když šlo o subjekt od žalované odlišný.

19. Bylo prokázáno, že zde nebyla příčinná souvislost mezi porušením zákonné povinnosti žalované, která předmětné nemovitosti vydala neoprávněné osobě, a vznikem škody. Tím nebyly splněny předpoklady odpovědnosti žalované za škodu z tohoto titulu.
20. Podle § 415 obč. zák. je každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.
21. Porušení obecné prevenční povinnosti nezakládá samostatnou skutkovou podstatu odpovědnosti za škodu, ale představuje protiprávní jednání, které znamená vznik odpovědnosti za škodu dle § 420 obč. zák.
22. Pokud se žalobce domáhal náhrady vzniklé škody s tvrzením, že žalovaná porušila obecnou prevenční povinnost, pokud neinformovala žalobce ani katastrální úřad o tom, že považuje dohodu uzavřenou dne 1. 10. 1992 za neplatnou, tedy o probíhajícím řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 6 C 309/95, aplikace tohoto ustanovení přichází v úvahu jen tehdy, pokud zde není konkrétní právní úprava jednání, jehož protiprávnost se posuzuje (k tomu obdobně Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, 1187 s.), což by mohl být tento případ, když zde není v žádném právním předpise explicitně vyjádřena zákonná povinnost informovat žalobce, což odvolatel sám v odvolání připouští. Odpovědnost za porušení obecné prevenční povinnosti lze zároveň dovodit pouze tam, kde nebyla zachována běžná míra opatrnosti a nejde o ničím neohrazenou povinnost možnou škodu předvídat a možným škodám vzniklým

v budoucnu předcházet (k tomu obdobně rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 618/2001).

23. V řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 6 C 309/95 byla řešena neplatnost dohody uzavřené s restituenty a takové, i případně vyhovující, rozhodnutí není způsobitelným podkladem k zápisu do katastru nemovitostí a přímo se nedotýkalo ani právního postavení žalobce. Nebyl zde důvod existenci tohoto řízení žalobci a ani katastru nemovitostí sdělovat. Teprve po určení neplatnosti uzavřené dohody se mohl stát domáhat svého vlastnického práva a až tehdy byl právní důvod k tomu, aby se žalobce o pochybení státu dozvěděl, což se stalo, když mu byla doručena žaloba ve věci vedené u soudu prvního stupně pod sp. zn. 6 C 57/98.
24. Odvolací soud tak uzavírá, že žalovaná neporušila obecnou prevenční povinnost, není splněn základní předpoklad odpovědnosti za škodu a žalovaná tak neodpovídá ani z tohoto titulu za vzniklou škodu.
25. Podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v platném znění, stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě.
26. Pokud se žalobce domáhal náhrady škody s odůvodněním, že nemohl nakládat s předmětnými nemovitými věcmi, tedy minimálně s jím nabytým spoluvlastnickým podílem na předmětných nemovitých věcech, ani na těchto nemovitých věcech stavět, a odkazoval na postup příslušného stavebního úřadu, je na místě posoudit věc dle shora uvedeného ustanovení zákona č. 82/1998 Sb., když stavební úřad vykonával svá vrchnostenská oprávnění, přičemž nebyl v rovném postavení vůči účastníkům stavebního řízení. Skutečnost, že stavební úřad zahájil řízení a následně ho přerušil a současně vyzval žalobce k předložení listin, které by prokázaly jeho vlastnické právo k nemovité věci, které se řízení týkalo, však nelze považovat za nesprávný úřední postup. Okruh řízením dotčených subjektů je třeba postavit najisto, ostatně to se týkalo i žalobce, když z katastru nemovitostí vyplývalo, že jeho vlastnické právo je dotčeno změnou vztahu v důsledku probíhajícího soudního řízení.
27. Nebyl tak prokázán nesprávný úřední postup žalované ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., v platném znění, za který by žalovaná žalobci odpovídala.
28. Pro úplnost odvolací soud uvádí, že ani výkon vlastnického práva žalované, která je podílovým spoluvlastníkem předmětných nemovitostí, není porušením právní povinnosti. Žalobce měl a má možnost domoci se zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví, stejně tak nic nebránilo tomu, aby se při nedosažení dohody obrátil na soud (§ 139 odst. 2 obč. zák.).
29. Odvolací soud tedy uzavírá, že bylo shledáno porušení povinnosti žalované, která vydala předmětné nemovitosti neoprávněné osobě, avšak mezi tímto porušením zákonné povinnosti žalované a škodou vzniklou žalobci není příčinná souvislost; jiné porušení povinnosti žalované, která by zakládala nárok žalobce na náhradu škody, nebylo prokázáno. Za tohoto stavu bylo zcela nadbytečné provádět jakékoliv další dokazování a zabývat se výší škody, když ani znalecký posudek není způsobitelným důkazem k prokázání příčinné souvislosti.
30. Z těchto důvodů tedy odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně dle § 219 o. s. ř. potvrdil, a to včetně správného nákladového výroku, když odvolací soud se ztotožňuje s aplikací § 150 o. s. ř. a tedy tím, že úspěšně žalované nebyla náhrada nákladů řízení příznána, když soud prvního stupně odůvodnil tento postup nutností komplexního právního posouzení dané věci a tím, že ke dni uplatnění nároku nebyla taková otázka řešena.

31. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 o. s. ř., § 150 o. s. ř., když odvolací soud shledává důvody hodné zvláštního zřetele, pro které se rozhodl zcela úspěšně žalované, která by jinak měla na jejich náhradu nárok, nepřiznat. Odvolacího soud by považoval za spravedlivé, pokud by bylo možno přiznat náhradu nákladů řízení (nejen odvolacího) žalobci, když právě pochybení státu, které však není v příčinné souvislosti se vzniklou škodou, zkomplikovalo žalobci i dalším osobám život a žalobce se logicky, byť neúspěšně domáhal ochrany svých práv. Tuto možnost však procesní předpis neposkytuje, když náhradu nákladů řízení lze přiznat za určitých podmínek pouze neúspěšnému žalovanému a zde jde o žalobce. Pokud Ústavní soud České republiky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 228/04 umožnil přiznat náhradu nákladů řízení tomu, kdo podal návrh, šlo o žalovaného, který v řízení podal vzájemný návrh jako obranu a o takový případ zde nejde.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím Okresního soudu Praha – východ. Dovolání je přípustné v případě, že dovolací soud k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Dovolání nelze podat z důvodu vad podle § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a), b), § 229 odst. 3 o. s. ř. (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

Praha 18. září 2018

JUDr. Tomáš Kučera, v.r.
předseda senátu